

شناخت شرق در همهٔ زمینه‌های آن از دین و فرهنگ گرفته تا زبان و ادبیات، از آغاز شکل‌گیری تا پیوندش با استعمار و نخستین رویارویی‌های اسلام و مسیحیت و سپس تبدیل شدنش به یک رشتهٔ علمی و دانشگاهی با نام شرق‌شناسی (Orientalism) و بعدها بازنگری در این عنوان و ادامهٔ راهش در قالب «مطالعات اسلامی» مسیر پرفراز و نشیبی را چه به لحاظ تعریف و چه از نظر رویکرد/انگیزه و روش از سرگذرانده است. شرق‌شناسی و مطالعات مربوط به آن در ایران بیش از هر چیز با نام ادوارد سعید و کتابش *گره خورده* است اما از سال‌ها پیش با ترجمهٔ آثار اسلام‌پژوهان غربی یا مسلمانانی که در محافل دانشگاهی غرب به پژوهش دربارهٔ اسلام می‌پرداختند آگاهی‌هایی در زمینه، روش‌های مورد استفادهٔ ایشان در زمینه‌های گوناگون از جمله سیرهٔ نبوی، قرآن، حدیث و فقه شکل گرفته و واکنش‌هایی انتقادی را نیز در میان پژوهشگران مسلمان برانگیخته که بیشتر آن‌ها پاسخ‌های ناسازگار با روش آن آثار و نوشته‌هاست؛ برای نمونه می‌توان از پاسخ‌های کلامی به نوشته‌هایی با رویکرد تاریخی-انتقادی سخن گفت. مجلهٔ *باور* در این شماره کوشیده است تا نیمی از پروندهٔ ویژه را به بررسی و نقد رویکردهای گوناگون مواجهه با غرب و همچنین واکنش‌هایی که در جهان اسلام برانگیخته اختصاص دهد و در نیم دیگر، با گونه‌شناسی و نقد روش‌های مورد استفادهٔ اسلام‌پژوهان، راه را برای نگارش نقدهایی از این دست بگشاید.

